

ДОНИШГОҲИ МИЛЛИ ТОҶИКИСТОН

ФАКУЛТЕТИ ИҚТИСОД ВА ИДОРА

ТАСДИҚ КАРДА ШУД:

дар ҷаласаи Шурои олимони
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз
“7-уми сентябри” 2025, № 2
Раиси ШО ДМТ Насриддинзода Э.С.
Насриддинзода Э.С.

Б А Р Н О М А И

РУШДИ ФАКУЛТЕТИ ИҚТИСОД ВА ИДОРАИ
ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

(БАРОИ СОЛҲОИ 2026-2030)

ФАСЛИ I. МАЪЛУМОТИ УМУМӢ ДАР БОРАИ ФАКУЛТЕТИ ИҚТИСОД ВА ИДОРАИ ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ ТОЧИКИСТОН

Дар асоси ҷаҳонишавии равандҳои ташаккул ва инкишофи муносибатҳои бозорӣ Тоҷикистони соҳибистиклол марҳила ба марҳила дар самти тақмили низоми миллии омодакунии кадрҳои идоракунандаи иқтисодиёт қадамҳои устувор гузошта истодааст. Вобаста ба ин бо назардошти ҳадафҳои миллии рушд ва эҳсоси масъулият дар самти татбиқи онҳо факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон таҷрибаи бойи омодакунии иқтисодчӣ-менечерони касбии замони навро дорад.

Ба ҳамагон маълум аст, ки Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёмҳои солона ва баромаду суханронии худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҷомеаи шаҳрвандӣ доир ба ташкилу ташаккулдиҳии соҳаҳои калидии иқтисодиёти мамлакат, бахусус саноатикунони кишвар ва татбиқи шаклу усулҳои нави идоракунии иқтисодиёт иброи андеша менамоянд, ки яке аз омилҳои муҳиму бунёдии амалишавии ҷорабиниҳои мазкур ин омодакунии кадрҳои муассиру баландихтисоси соҳаи иқтисод ва идора мебошад. Маҳз, факултети иқтисод ва идора бо иқтисодии илмиву таълимӣ ва заминаи моддию техникаи муосир метавонад иқтисодӣ-менечерон ва соҳибкорони касбӣ омода карда, соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқи кишварро бо кадрҳои баландихтисос таъмин намояд.

Бо назардошти таҷрибаи пешқадам ва тақозои замони муосир, аз ҷумал талаботҳои навини бозори меҳнат раванди таълим дар факултет пурра таҷдид гардонида шуда, машғулиятҳо вобаста ба низоми тадрис (бакалавриат, магистратура, доктори фалсафа Ph.D) дар синфхонаҳои бо технологияҳои муосир мучаҳҳази забонмӯзӣ баргузор карда мешавад. Ғайр аз ин, дар факултет маркази таҳқиқотӣ - илмӣ «Устойчивое развитие экономики» (Рушди босуботи иқтисодӣ), як маркази «Инноватсияҳои рақамӣ» се синфхонаи компютери ба шабакаи ҷаҳонии Интернет пайваست ва ду синфхонаи лингофонӣ мавҷуд аст, ки имконият медиҳад, донишҷӯён тавассути технологияи муосири иттилоотӣ коммуникатсионӣ донишҳои таҳассусии муассир ва забонии худро тақвият диҳанд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон (рӯзи якуми сентябри соли 2019 зимни ифтитоҳи бинои Академияи давлатии идоракунии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон) ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ таъкид намуда буданд: «замоне фарорасидааст, ки муассисаҳои таҳсилоти олии касбии ҷумҳурӣ аз аккредитатсияи байналмилалӣ гузаранд ва мавқеи таҳсилоти олии касбии Тоҷикистонро дар минтақа ва ҷаҳон муаррифӣ намоянд». Бо мақсади татбиқи ин таъкиди муҳим, 27.01.2021 Шурои Агентии сифати таҳсилоти олии касбӣ дар Эстония (ЕККА) Донишгоҳро мувофиқ ба талаботҳо ва стандартҳои таҳсилоти аврупоӣ эътироф намуд, ки дар он ихтисоси «Менечменти байналмилалӣ»-и факултети иқтисод ва идора хуб пазироӣ ва шомил гардидааст. ДМТ аввалин муассисаи таҳсилоти олии касбии Тоҷикистон маҳсуб меёбад ки аз аккредитатсияи институтсионалии аврупоӣ пурра гузашт ва мақоми худро миёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии минтақа устувор гардонид.

Вобаста ба имкониятҳои мавҷудаи таълиму тарбияи ва фазои мусоиди анҷомдиҳии корҳои илмӣ таҳқиқотӣ дар факултети иқтисод ва идора бо назардошти талаботҳои муассири бозори меҳнати ватанию хориҷӣ шумораи донишҷӯён ҳамасола афзоиш ёфта, ихтисосҳои нав ташкил карда шуда истодааст. Дар ин асос сохтори идоракунандаи факултет татбиқи усулҳои инноватсионии таълиму тадрис ва таҳқиқи илмӣ мавзӯҳои мубрами иқтисодиётро ба роҳ монда, савияи донишу малакаи ҳайати профессорон, омӯзгорон ва мутахассисони варзидаи соҳаро мунтазам тақмил медиҳад.

Бо мақсади омода кардани кадрҳои баландихтисос дар факултети иқтисод ва идора 6 кафедраи таҳассусӣ фаъолият мекунанд, ки дар заминаи онҳо аз рӯи 13 ихтисос мутахассисони варзида омода карда мешаванд. Ба мутахассисони оянда

хайати профессору омӯзгори сохобтаҷриба дарс гуфта, айна замон дар факултет 6 доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, аз ҷумла се нафар зан, 31 номзадҳои илмҳои иқтисодӣ, дотсентон ва 8 нафар муаллимони калон ва 7 ассистентҳои ҷавони лаёқатманд фаъолият намуда, бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ дарс мегӯянд. Дар баробари ин дар доираи семинарҳои илмӣ-методӣ ва маҳфилҳои илмию инфиродӣ мутахассисон аз вазорату идораҳои давлатӣ ва доираҳои қорӣ даъват карда мешаванд, ки дар хусуси таҷрибаи пешқадами миллию хориҷӣ суҳбатҳои мекунанд.

Дар факултети иқтисод ва идора 52-нафар омӯзгорон фаъолият намуда, ин шумора 17 нафар занон буда, сатҳи унвондорӣ омӯзгори факултет 71,1%-ро ташкил медиҳад.

Дар асоси ҷаҳонишавии муносибатҳои иқтисодӣ, тағйирёбии талабот ва меъёрҳои бозори меҳнати ватанию хориҷӣ, пайдошавии ғайриҷашмдошти падидаҳои иқтисодию иҷтимоӣ ва дар заминаи инҳо мунтазам роҳандозӣ намудани зинаҳои таҳсилот ва вобаста ба инҳо усулҳо ва воситаҳои муосири тадрис, дар факултети иқтисод ва идора мунтазам ихтисосҳои нав таъсис дода шуда истодааст, ки номгуӣ ва шаклҳои он дар ҷадвали зер нишон дода шудаанд:

Унсурҳои тақсифот	Номи ихтисос	Рамзи ихтисос ихтисос	Шакли таҳсилот	
ЗИНАҲОИ ТАҲСИЛОТ	Бакалаврият	Менеҷмент	1-26020200	рӯзона
		Менеҷменти инноватсионӣ	1-26020203	рӯзона
		Маркетинг	1-26020300	рӯзона
		Бизнес-маъмуриятчиғӣ	1-260200100	рӯзона
		Иқтисодиёт ва идора дар корхона	1-25010700	рӯзона
		Логистика	1-26020323	рӯзона
		Танзими давлатии иқтисодиёти милли	1-26010301	рӯзона/ фосилавӣ
		Иқтисодиёти сабз	1-25011027	рӯзона
		Бехатарии иқтисодӣ	1-96010103	рӯзона
		Иқтисодиёт ва идоракунии дар корхонаҳои КАС	1-25010715	рӯзона
		Иқтисодиёти минтақа	1-25010731	рӯзона
		Иқтисодиёти меҳнат	1-25010701	рӯзона
		Идораи давлатӣ	1-26010100	рӯзона
		Магистратура	Менеҷменти байналмилалӣ	1-26020202
	Иқтисодиёт ва идора дар корхона		1-25010700	рӯзона/ фосилавӣ
	Бизнес-маъмуриятчиғӣ		1-260200100	рӯзона
	Иқтисодиёти меҳнат		1-25010701	рӯзона
	Танзими давлатии иқтисодиёти милли		1-26010301	рӯзона
	Идоракунии мақомоти марказӣ ва маҳаллӣ		1-26010100	рӯзона
	Иқтисодиёт ва идоракунии дар корхонаҳои КАС		1-25010713	рӯзона/ фосилавӣ
	Доктор PhD	Менеҷмент	6D050700	рӯзона
		Маркетинг	6D051100	рӯзона
		Менеҷменти инноватсионӣ	6D051700	рӯзона
		Идоракунии лоиҳаҳо	6D051800	рӯзона
		Иқтисодиёти минтақавӣ	6D050500	рӯзона
		Иқтисодиёт	6D050600	рӯзона
		Идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ	6D051000	рӯзона
		Ташкил ва бамеъёргии меҳнат	6D051900	рӯзона

Мувофиқи маълумотҳои расмӣ то 01.09.2025 дар факултети иқтисод ва идораи ДМТ дар ҳамаи ихтисосҳо аз рӯи зинаи таҳсилоти амалкунанда дар маҷмӯъ зиёда аз 1297 нафар донишҷӯён, магистрон ва докторанҳо таҳсил менамоянд. Аз ин шумора 1025 нафар дар шӯъбаи рӯзона, 221 нафар дар шӯъбаи ғоибона, 31 нафар дар зинаи магистратура ва 20 нафар дар риштаи доктор Ph.D таҳсил менамоянд.

Ҷиҳати татбиқ ва амалигардонии фаъолият дар факултети иқтисод ва идора сохтори идоракунии он, ки бо таваҷҷуҳ ба меъёр ва қонуниятҳои иҷроӣ амалиётҳо таҳрезӣ шудааст, чун асос баромад мекунад (расми 1).

Дар сохтори факултет 6 кафедраи таҳассусӣ амал мекунанд, ки масъулияти асосии пешбурди фаъолияти таълимӣ, илмӣ ва тарбиявиро ба зиммадоранд. Дар факултет кафедраҳои зерин фаъолият доранд:

1. Кафедраи менеҷмент ва маркетинг;
2. Кафедраи иқтисодиёти корхонаҳо ва соҳибкорӣ;
3. Кафедраи идоракунии захираҳои инсонӣ;
4. Кафедраи иқтисодиёт ва идоракунии дар корхонаҳои КАС;
5. Кафедраи идораи давлатӣ;
6. Кафедраи танзими давлатии иқтисодиёти миллӣ.

Муҳимтарин масъалаҳои пешбурди ҳаёти таълимӣ, илмӣ ва тарбиявии факултет дар мақоми олии машваратӣ-идоракунии факултет Шурои олимони мавриди баррасӣ қарор дода шуда, доир ба онҳо қарорҳои дахлдор қабул карда мешаванд. Иҷроӣ қарорҳои Шурои олимони барои тамоми кафедраҳои таҳассусӣ ва дигар сохторҳои таркибии факултет ҳатмӣ мебошад. Шурои олимони факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон бо мақсади баррасии масъалаҳои асосии фаъолияти таълимӣ тарбиявӣ, илмию методӣ ва робитаҳои байналмилалӣ ҳамчун мақоми идоракунандаи факултет дар асоси Низомномаи Шурои олимони ДМТ, Нақшаи кории Шурои олимони факултети иқтисод ва идораи ва фармоиши ректори донишгоҳ фаъолият менамояд. Ба ҳайати Шурои олимони факултет декан, муовини декан, мудирони кафедраҳо, намояндагони дигар ниҳодҳои сохтори факултет шомил ҳастанд.

Садорати факултет фаъолияти кафедраҳои таҳассусӣ ва дигар сохторҳои таркибии факултетро дар самти амалишавии вазифаҳо оид ба боло бурдани сатҳ ва сифати таълим ҳамоҳанг сохта, дар хусуси роҳандозӣ намудани тадбирҳои иловагӣ дар ин самт масъалагузорӣ менамояд. Дар ҷаласаҳои садорати факултет масъалаҳои мубраму ҷорӣ ҳаёти таълимӣ, тарбиявӣ, илмӣ, хоҷагидорӣ, ки ҳалли саривақтиро тақозо намуда, барои таъмини муназзами фаъолияти факултет мусоидат менамоянд, мавриди баррасӣ қарор дода шуда, вобаста ба онҳо қарорҳои дахлдор қабул карда мешаванд.

Шурои илмию методии факултет низ ҳамчун қисми таркибии сохтори факултет фаъолияти худро дар самти таъмини кафедраҳо ва таҳассусҳои амалкунанда бо маводҳои методӣ ба монанди китобҳои дарсӣ, воситаҳо, дастурҳо ва барномаҳои таълимӣ, боло бардоштани масъулияти омӯзгорон ҷиҳати беҳдошти сифати таълим, бознигарӣ ва тасдиқи барномаҳои таълимӣ, барномаҳои корӣ, силлабусҳо, билетҳои имтиҳонӣ, саволномаҳои тестӣ, саволномаҳои санҷишӣ, матни лексияҳо роҳандозӣ намуда, дар маҷмӯъ ҷиҳати мунтазам тақмил додани мазмуну мундариҷаи машғулиятҳои лексионӣ ва амалӣ ҷораҳои мушаххас меандешад.

Бо мақсади ҷалб ва баланд бардошати савияи донишҳои илмӣ ва истеъдоди методӣ дар факултети иқтисод ва идора Шурои олимон ва муҳаққиқони ҷавон фаъолият менамояд. Шурои мазкур фаъолияти худро дар асоси Низомномаи намунавии Шурои олимони ҷавони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29.06.2016с., №9/41 тасдиқ карда шудааст ва Низомномаи Шурои олимон ва муҳаққиқони ҷавони ДМТ, ки соли 2015 тасдиқ шудааст ба роҳ мемонад. Бештари омӯзгорони факултет ҷавон буда, аъзои Шурои олимон ва муҳаққиқони ҷавони факултет мебошанд.

Факултети иқтисод ва идораи дорои китобхонаи илмии равияи илмҳои иқтисодӣ мебошад. Китобхонаи илмии факултет бо тамоми адабиёти илмиву таълимии замонавӣ ва маҷаллаҳои илмиву рӯзномаҳои даврӣ таъмин буда аз 1 толори хониш бо 146 ҷойи нишаст, хучраи нигоҳдории китобҳо ва хучраи хизматрасонӣ иборат мебошад. Фонди китобҳои илмии китобхона то имрӯз ба 48000 адад мерасанд, ки бо дастгирии садорати факултетҳои иқтисодии донишгоҳ ҷамъоварӣ шуда, ҳамаҷуз аз он 2000-2500 нафар донишҷӯёни факултетҳои иқтисодӣ, аз ҷумла факултети иқтисод ва идора ва дигар муассисаҳои таҳсилоти олии кишвар истифода менамоянд. Ҳамзамон тарҳи нав ва замонавии китобхона имконият медиҳад, ки дар толори хониши китобхона конференсияҳо, мизҳои муваҷҷаб, маҳфилҳои илмии донишҷӯён ва дигар ҳамоишҳои илмӣ ҷамъиятӣ гузаронида шаванд.

Дар назди кафедраҳои факултети иқтисод ва идораи ДМТ маҳфилҳои илмии донишҷӯён фаъолияти пайваста доранд, ки роҳбарии ҳар онро омӯзгори кафедраи менеҷмент ва маркетинг ба ӯҳда дорад. Дар назди кафедраҳои факултет ба маҳфилҳои илмии донишҷӯён фаъолият доранд, ки дар қариб онҳо муҳимтарин масъалаҳои муҳаббат соҳаҳои идоракунии ва иқтисодии кишвар мавриди муҳокима ва баррасӣ қарор дода мешаванд.

Шурои занони факултети иқтисод ва идораи дар асоси Низомномаи бахши қор бо қарор ва духтарони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз 06.02.2009 ва нақшаи қорӣ фаъолияти худро ба амал мебарорад. Фаъолияти Шурои занони факултети иқтисод ва идораи ба татбиқи сиёсати давлатӣ дар самти дастгирии занону бонувон ва тарбияи онҳо дар рӯҳияи худшиносӣ, меҳанпарастӣ, боло бурдани завқи зебоипарастӣ нигаронида шудааст. Иштироки фаъолони бонувони факултет дар баргузориҳои муҳимтарин ҷашнвора, ҷорабиниҳои ҳаёти фарҳангӣ ва сиёсии кишвар аз самтҳои дигари афзалиятноки фаъолияти Шурои занони факултет ба ҳисоб меравад.

Фаъолияти сарпарастони гурӯҳҳои академӣ яке аз самтҳои асосии бахши таълиму тарбияи факултет ба ҳисоб меравад. Падидаи мазкур барои таъмини алоқаи устувор ва ҳамкориҳои судманди фаъолияти садорати факултет бо гурӯҳҳои академӣ ва донишҷӯён василаи самаранок ба ҳисоб меравад. Дар замони муосир тарбия яке аз унсурҳои калидии раванди таҳсилот маҳсуб меёбад. Аз ин рӯ, фаъолияти сарпарастони гурӯҳҳои академӣ ба он нигаронида шудааст, ки дар замири донишҷӯён ҳисси баланди ватандӯстӣ ва риояи қоидаҳои донишҷӯӣ, эҳтиром ба устодон тарбия қарор дода шаванд. Ба ин хотир Шурои сарпарастон яке аз сохторҳои таркибии факултети иқтисод ва идораи ДМТ ба ҳисоб рафта дар асоси нақшаи қорӣ фаъолият менамояд.

Созмони ҷавонони факултети иқтисод ва идора яке аз воҳидҳои таркибии сохтори факултет маҳсуб ёфта, бо мақсади андешидани тадбирҳои мақсаднок дар самти татбиқи сиёсати ҷонаи давлатии ҷавонон миёни донишҷӯён ва инчунин таъмини ҳуқуқ ва ҳимояи манфиатҳои онҳо равона гардидааст. Созмони ҷавонон фаъолияти худро тибқи қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон”, Консепсияи миллии ҷавонон, Барномаи миллии ҷавонон ва дастуру супоришҳои садорати факултет ба роҳ монда, баҳри риоя ва дар амал татбиқ намудани он тамоми ҷораҳои зарурӣ меандашад. Созмони ҷавонон солҳои тӯлонӣ аст, ки баҳри тарғибу ташвиқ намудани масъалаҳои муҳимми роҷеъ ба

донишомӯзиву иштирок дар ҳаёти сиёсӣ, фарҳангӣ ва маънавии факултет миёни донишҷӯён чорандешӣ менамояд.

Бюрои иттифоқи касабаи устодон ва кормандони факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар асоси Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иттифоқҳои касаба», Оинномаи иттифоқи касабаи маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқи байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, фаъолият менамояд. Ҳама устодон ва кормандони факултет аз 5 нафар аз ӯ иборат мебошанд. Бюрои иттифоқи касабаи факултет аз 5 нафар аз ӯ иборат мебошад.

Иттифоқи касабаи донишҷӯёни факултети иқтисод ва идора ҳамчун ниҳоди зертобегӣ бахши тарбияи факултет фаъолият менамояд. Фаъолияти ниҳоди мазкур дар қисмати муайян кардан ва барои расонидани кумакпулиҳо ба ятимону маъҷубон равона гардидааст. Ҳама донишҷӯёни факултети иқтисод ва идораи аз ӯ иттифоқи касабаи донишҷӯён мебошанд.

Дар факултети иқтисод ва идора комиссияи бахши танзими анъана ва ҷашну маросимҳо таъсис дода шудааст ва фаъолияти он муташаккилона ҷараён дорад.

Факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дорои маҷаллаҳои илмӣ «Тоҷикистон: иқтисод ва идора» буда, ҳамзамон дар шабакаи умумичаҳонии Интернет тавассути сомонаи худ ([www. http://fem.tnu.tj](http://fem.tnu.tj)) аз ҳаёти таълимӣ, илмӣ, тарбиявӣ ва фарҳангии факултет мунтазам иттилоъ пешниҳод менамояд.

Бо дарназардошти саҳми муҳим доштани факултети иқтисод ва идора дар пешрафт ва таъмини гуногунрангии ҳаёти идоравию иқтисодии мамлакат, таҳкими пояҳои ташкилию иқтисодии фаъолияти хоҷагидорӣ мамлакат ҳамзамон баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии аҳоли ва ҷорӣ кардани усулҳои фаъолияти инноватсионӣ зарурияти таҳия, коркард ва қабули асосҳои бунёдии рушди устувори факултети иқтисод ва идора ДМТ ҷой дорад.

II. ҲАДАФ, МАҚСАД ВА ВАЗИФАҲОИ ТАҲИЯИ БАРНОМА

Асосҳои бунёдии рушди факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки соли 1994 бо роҳи раёйпурсии умумихалқӣ қабул шудааст, сарчашма мегирад. Дар қонуни асосии кишвар муҳимтарин меъёрҳо аз қабилӣ бунёди давлати иҷтимоӣ ва ҳуқуқбунёд, арзиши олии эътироф шудани инсон ва ҳуқуқи озодӣҳои ӯ, дурнамои инкишофи низомии иҷтимоӣ-иқтисодӣ, сиёсӣ ва ҳуқуқӣ, институтҳои алоҳидаи ҳокимияти давлатӣ ва ҷомеаи шахрвандӣ мустаҳкам шудаанд.

Барномаи рушди факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар асоси Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф» (22.07.2013, №1004), «Дар бораи фаъолияти илмӣ ва сиёсати давлатӣ оид ба илму техника» (18.03.2015, №1197), «Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ» (19.05.2009, №531), «Дар бораи тайёр намудани мутахассисон боназардошти талаботи бозори меҳнат» (01.08.2012, №895), «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» (02.08.2011, №762), инчунин Концепсияи сиёсати ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Концепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2030, Барномаи омода намудани кадрҳои илмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Оинномаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Стратегияи рушди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Низомномаи тайёр кардани кадрҳои илмӣ ва илмию педагогӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Низомномаи қабули санҷишу имтиҳонҳо дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дигар санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқии танзимкунандаи соҳаи маориф ва таҳсилоти олии касбӣ таҳия карда шудааст.

Ба даст овардани соҳибхитиёрии давлатӣ ва қабули Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар маҷмӯъ ба пайдо шудани шаклҳои нави хоҷагидорӣ, сохтори тағйирёфтаи идоракунии ва ислоҳоти мунтазами соҳаҳои хоҷагии халқи мамлакат асос ёфтаанд, мусоидат намуд. Ҳамзамон омилҳои мазкур боиси ба вуҷуд омадани самтҳои нави илмӣ-таҳқиқотӣ ва фанҳои нави таълимӣ гардиданд.

Дар шароити муосир бо дарназардошти падидаҳои ноаёни таъсири мусбидошта, тағйиротҳои ғайриҷашмдошти бозорҳои ҷаҳонӣ, дигаргуншавии шаклҳо ва механизмҳои бозории муносибатҳои иқтисодӣ ва инчунин рушди босуръати технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ ва дар заминаи онҳо муҳим гардидани тағйирдиҳии маҷрои тадрису таълимот ба самти иқтисодиёти рақамӣ, саноатикунони иқтисодиёту гузариш ба иқтисодиёти сабз, ки дар маҷмӯъ муосидаткунандаи татбиқи ҳамаи ҷаҳор ҳадафҳои Стратегияи миллии Рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 мебошад, зарурияти анҷом додани корҳои арзишманд ва бунёди илмӣ-таҳқиқотиро рӯи кор меорад.

Дар ҳоли ҳозир талабот дар самти омода намудани кадрҳои баландхитисоси соҳаи ҳуқуқ ва рақобатпазири бозори меҳнат, дорои донишҳои баланди назариявӣ, малакаи касбӣ, сатҳи баланди шуури ҳуқуқӣ ва дар руҳияи ғояҳои адолат, наққорӣ, ростӣ тарбияёфта беш аз ҳар вақти дигар эҳсос мегардад.

Ҳамаи омилҳо нисбат ба касби иқтисодчӣ-менечер талаботҳои навро пешниҳод менамоянд. Аз сатҳ ва сифати таҳсилоти донишҷӯёну магистрантҳо аз бисёр ҷиҳат омода намудани иқтисоддонони лаёқатманд, ки фаъолияти онҳо ба тамоми соҳаҳои иқтисодиёти мамлакат ва берун аз он нигаронида мешаванд, вобастагӣ дорад. Дар шароити ҷаҳонишавии муносибатҳои иқтисодӣ ва ҳамзамон давра ба давра афзоиш ёфтани ҳаҷму меъёрҳои талабот оид ба иқтисодчӣ-менечероне, ки дар соҳаи иқтисодиёти миллий, аз ҷумла иқтисодиёти соҳаҳои саноат кишоварзӣ, менҷмент, маркетинг, идоракунии давлатӣ ва идоракунии захираҳои инсонӣ, ки фаъолияти илмӣ-омӯзгорӣ истеҳсолӣ анҷом медиҳанд, нисбатан меафзояд.

Иқтисодчӣ-менечерони касбӣ ҳамчун татбиқгари сиёсати иқтисодию иҷтимоӣ, заминаҳои ташкилию иқтисодии рушди стратегияи мамлакатро тарҳрезӣ намуда, мебояд ба тақвиятбахшии оморасозии мутахасссонии касбии ҷавобгӯ ба меъёрҳои рақобатпазирӣ бозори ҷаҳонӣ ва ҳамзамон устуворгардони иқтисодиёти Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ мусоидат намуда, ҳамзамон дар татбиқи вазифа ва ҳадафҳои калидии «Стратегияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои то давраи соли 2030» сатҳгузорӣ карда, дар таъмини рушди уствори иқтисодӣ ва ба ҳамин васила дар таъмин намудани сатҳи баланди зиндагии аҳолии мамлакат заминаҳои устувор мегузорад.

Дар шароити ҳозираи рушди иқтисодӣ-иҷтимоӣ бо назардошти омилҳои гуногун зарурияти омода намудани иқтисодчӣ-менечерҳои касбии насли муосир, ки ҳаматарафа аз донишҳои иқтисодию идоракунии бархурдор буда, дар рӯҳияи ватандӯстӣ, ҳештаншиносӣ, арҷгузорӣ ба муқаддасоти миллий, пос доштани арзишу суннатҳои миллий, ҳифзи манфиатҳои давлат, гиромидошти тамомияти арзӣ ва яқпорчагии Тоҷикистон тарбия ёфтаанд, ба миён меояд.

Вобаста ба ҷолишҳои иқтисоди бозорӣ ва ҳамзамон афзоиш ёфтани талаботи аҳоли ба ҳама гуна эҳтиёҷоти ҳаёти арзанда, иқтисодчӣ-менечери касбӣ бояд вазифаю рисолати асосии худро дар самти таъмини талаботи бозори меҳнат бо кадрҳои рақобатпазир пурра ва бо масъулияти баланд иҷро карда тавонад.

Масъалаи боло бурдани сифати таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олиӣ кишвар, омода намудани мутахасссонии болаёқат ва рақобатпазирӣ бозори меҳнат, боло бурдани сатҳи саводнокии донишҷӯёну магистрон, тарбияи донишҷӯёну магистрон дар рӯҳияи меҳанпарастӣ ва арҷгузори арзишҳои миллий дар маркази таваҷҷуҳи ҳамешагии роҳбарияти давлату Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар аксар вохуриҳову баромадҳои ҳеш зимни

мулоқот бо намояндагони кишрҳои гуногуни ҷомеа ва намояндагони ҳокимияти давлатӣ ва идоракунии давлатӣ дар хусуси тарбияи кадрҳои миллии баландихтисос ва ҷавобгӯ ба стандартҳои байналмилалӣ масъалагузорӣ намуда, ба масъулин ҷиҳати иҷрои ин вазифаҳо дастур ва супоришҳои мушаххас медиҳад. Аз ҷумла, рӯзи 17-уми августи соли 2020 Пешвои муаззами миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар суҳанронии худ дар Рӯзи дониш чунин таъкид намуда буданд: "... Ҳоло дар баробари ин масъала, ҷустуҷӯ ва дарёфти роҳи усулҳои пешқадаму муосири таълим, мустаҳкам намудан ва ба меъёрҳои байналмилалӣ ҷавобгӯ гардонидани пояҳои моддиву техникаи муассисаҳои таълимиву илмӣ, васеъ ҷорӣ кардани технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ, ба роҳ мондани ихтисосҳои нави ба талаботи иқтисоди миллии ҷавобгӯӣ ва воридшавӣ ба фазои ягонаи таҳсилот дар маркази таваҷҷуҳи таҳсилоти олии касбии кишварамон қарор дорад".

Аз ин рӯ, факултети иқтисод ва идораи ДМТ бо дарназардошти омилҳои дар боло зикршуда таҳия ва қабули Барномаи рушди факултет ҷиҳати ба миён овардани таҳаввулотҳои ҷиддӣ дар ҳаёти таълимӣ, илмӣ-таҳқиқотӣ ва тарбиявӣ барои солҳои 2021-2025 ба мақсад мувофиқ меҳисобад.

Ин иқдом дар маҷмӯъ барои баланд бардоштани сатҳ ва сифати таълим, масъулияти омӯзгорон дар таълим ва тарбияи донишҷӯёну магистрон, боло бурдани касбияти омӯзгорони ҷавон, боло бурдани саводнокии донишҷӯёну магистрон, тарбияи онҳо дар рӯҳияи меҳанпарастӣ, дарк ва ҳифзи манфиатҳои миллии нигаронида шудааст.

Барномаи рушди факултети иқтисод ва идора ҳуҷҷати барномавии илман асоснок ба ҳисоб меравад, ки дар худ нақшаи дурнамо, мақсад, самтҳои афзалиятноки инкишофи соҳаҳои мухталифи иқтисодии миллии, омилҳои баланд бардоштани сатҳи сифати таълим, ҷорӣ намудани усулҳои ғаёл ва инноватсионӣ, технологияи иттилоотӣ иртиботии муосир дар раванди таълим ва тарбияро фаро мегирад.

Ҳадафҳои асосии барнома инҳоянд:

- таҳияи ва ҷорачӯи намудани тадбирҳои мақсаднок ва амалисозии ҷорабиниҳои заминавӣ ҷиҳати нигоҳ доштани нуфузу эътибори факултети иқтисод ва идора дар масъалаҳои таёр намудани кадрҳои болаёқати рақобатпазирӣ бозорҳои муосир ва табдил додани факултет ба маркази асосии омодакунии кадрҳои илмӣ, маркази хизматрасониҳои илмӣ ва таълимӣ мутобиқ ба шароитҳои муассири бозор;
- андешидани тадбирҳои мушаххас баҳри таъмини бозори дохилии меҳнат бо кадрҳои болаёқат, донишманд ва рақобатпазир;
- таъмини иштироқи ғаёлонаи устодони факултет дар самти таҳия ва муҳокимаи муҳимтарин стратегияҳо, концепсияҳо ва барномаҳои рушди иҷтимоӣ-иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дурнамои замон ва дур;
- ҷорачӯи барои тақвияту густариши ҳамкориҳо ва ҳамгироии мақомотҳои гуногунсатҳи ҳокимияти давлатӣ, соҳаҳои истеҳсолот ва ба ҳамин васила вусъат додани робитаи маркази илмӣ ва истеҳсолот;
- боло бурдани нақши кафедраҳои амалкунандаи факултет дар самти истифодаи усулҳои нави ғаёл ва инноватсионӣ дар раванди таълим, боло бурдани сатҳи сифати донишандӯзии донишҷӯёну магистрон;
- дар асоси дастовардҳои навтарини илм, техника, технология ва фарҳанг тақвият додани дониши омӯзгорон;
- анҷом додани корҳои арзишманди илмӣ дар иртибот ба самтҳои афзалиятноки корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ;
- истифодаи самараноки натиҷаҳои корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ дар раванди таълим ва истеҳсолот;
- мусоидат ба масъалаи ба роҳ мондани бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси устодони факултет дар марказҳои бонуфузи илмӣ-таълимӣ ватанӣ ва хориҷӣ;
- тарбияи донишҷӯёну магистрон дар рӯҳияи худшиносии миллии, ифтихори ватандорӣ, қадр намудани шаъну шарафи шаҳрвандӣ;

- ба роҳ мондани таҳқиқотҳои самараноки илмӣ дар самти ҳифз ва пос доштани арзишҳои миллӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ, илмӣ ва анъанаҳои кишвар;

- вусъат додани корҳои тарбиявӣ;

- қонеъ гардонидани талаботи шахс ба инкишофи зеҳнӣ, фарҳангӣ ва арзишҳои маънавӣ бо роҳи дарёфти таҳсилоти олиӣ касбӣ ва ё таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олиӣ таълимӣ;

- таъмини шароити мусоид барои таҷрибаомӯзии истехсолӣ ва омӯзгории донишҷӯёну магистрантҳо;

- баланд бардоштани сатҳи гузаштани дарсҳои лексионӣ ва амалӣ (аудио ва видео, фоиславӣ ва ғ.);

- фаъолгардонии саҳми устодони ҷавон дар ҷараёни таълим, корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва тарбиявӣ;

- фароҳам овардани шароити мусоид барои дарёфти грантҳо, бурсияҳо ва дигар сарчашмаҳои иловагии молиявӣ ҷиҳати омода кардани кадрҳои илмӣ омӯзгорӣ, мучаҳҳаз гардонидани раванди таълим бо технологияи иттилоотии коммуникатсионӣ;

- таъмини ҳуқуқ ва манфиатҳои иҷтимоии устодон, донишҷӯёну магистрон, унвонҷӯён ва докторантҳо;

- ҳавасмандгардонии меҳнати самаранок;

- таъмини робитаи устувор бо таълимгирандагон ва падару модари онҳо (шахсонӣ онҳоро ивазкунанда).

Мақсади асосии таҳия ва қабули Барномаро таъмин намудани таҳсилоти иқтисод ва идораи замонавӣ мувофиқ ба стандартҳои байналмилалӣ ва талаботҳои рушди Тоҷикистон - ҳамчун қисми ҷудонопазири хоҷагии ҷаҳонӣ, ҷомеаи ҷаҳонӣ ва узви комилҳуқуқи муносибатҳои байналмилалӣ, ташкил менамояд. Ҳамзамон таъсис намудани низоми устувори рушди инноватсионии факултети иқтисод ва идора баҳри амалӣ намудани имконияти илмӣ-таълимии факултет дар самти таъмини мутахассисон ва кадрҳои илмӣ дар Тоҷикистон дар назар дошта мешавад.

Баҳри амалӣ гардидани ин мақсадҳо иҷро намудани вазифаҳои зерин ногузир аст:

- нигоҳ доштани нуфуз ва мавқеи факултет ба ҳайси маркази асосии илмӣ-таҳқиқотӣ ва мактаби оморасозии иқтисодчӣ-менечерони касбии рақобатпазири бозори меҳнат;

- ба вучуд овардани низоми самарабахши кор дар баҳши таълим ва тарбияи донишҷӯёну магистрон;

- таҳким бахшидани нерӯи ақлонии факултет дар коркарди масоилҳои афзалиятнок ва муҳими илмӣ, ки аз тарафи Шурои олимон ва Раёсати донишгоҳ муайян карда мешавад;

- татбиқ намудани натиҷаҳои таҳқиқотҳои илмӣ анҷомдода дар ҷараёни таълим;

- коркарди механизми истифодаи таклифу пешниҳодҳои илмӣ иқтисодию идоракунӣ дар самти рушди ҳаёти иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва маданияи кишвар;

- тақвият бахшидан ба ҳамкорӣ ва рабобити байналмилалӣ;

- коркарди баромадани низоми шаффоф ва натиҷабархши баҳогузори меҳнати ҳайати устодону кормандони факултет бо мақсади беҳтар намудани музди маош ва таъмини кафолатҳои иҷтимоии онҳо;

- такмил бахшидан ба базаи моддӣ-техникӣ, таълимӣ-методӣ ва илмӣ-таҳқиқотӣ бо мақсади таъмини ҳалли вазифаҳои афзалиятноки факултет, мувофиқ намудани он бо талаботҳои замони муосир;

- ба вучуд овардани фазои мусоид ва солими корӣ миёни коллективи устодону кормандони факултет;

- ба вучуд овардани фазои эътимоду боварӣ, ҳурмату эҳтироми ҳамдигарӣ, таҳким бахшидан ба ғояҳои некроҳӣ ва нақӯкорӣ, масъулияти дастгирии ҳамдигар.

III. БАХШИ ТАЪЛИМ

Бахши таълим қисмати муҳим ва афзалиятноки Барномаи рушди факултети иқтисод ва идора ба ҳисоб рафта, бо назардошти самтҳои асосии рушди муассисаҳои таҳсилоти олии кишвар, аз ҷумла таҳқиқ намудани самтҳои афзалиятноки илм дар шароити муосир, ҳамбастагии илм ва амалия, моҳияти илмӣ доштани раванди таълим, ворид намудани шаклҳо, усулҳо ва технологияи муосир дар раванди таълим, баланд бардоштани масъулияти устодон дар раванди таълим ва дараҷаи донишандӯзии донишҷӯёну магистрон, алоқамандии таълим ва тарбия, бехтар намудани шароити иҷтимоии устодону донишҷӯёну магистрон, рушди истеъдод ва қобилияти донишҷӯ, баланд бардоштани нуфузи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон мутобиқ ба талаботҳои муқарраршуда, таҳия шудааст.

Дар ҷаҳорҷӯбаи самти ишорашуда мақсади Барномаи рушди факултети иқтисод ва идораро боло бурдани сатҳи донишандӯзӣ ва таълим, ислоҳот ва такмил додани ҷараёни таълиму тадрис, омода намудани иқтисодчӣ-менечери сатҳи баланди касбидошта ва рақобатпазири бозори меҳнат, ки аз донишҳои муқаммали техникаи технологияи муосир бархурдоранд, ташкил медиҳад.

Баҳри ноил шудан ба ҳадафҳои муайянгардида, омӯзгорони факултетро ҳамчун субъектони асосии амалисозандаи Барномаи мазкур лозим аст, ки дар самти баланд бардоштани сифати таълим ва тадрис як қатор корҳоро анҷом диҳанд, зеро, то замоне ки устод мақсад ва натиҷаи фаъолияти худро маҳз дар самти боло бурдани дониш ва маънавиёти касбии донишҷӯ дарк насозад ва ба он ҷидду ҷаҳд накунад, натиҷабахшии фаъолияти омӯзгории ӯ назаррас намегардад. Донишҷӯёну магистрон бояд эҳсос намоянд, ки устодони онҳо дар воқеъ азму ният ва хоҳиши босавод кардани онҳоро доранд. Аз ин рӯ, ҳайати устодону кормандони факултетро лозим меояд, ки баҳри анҷом додани корҳои зерин сафарбар шаванд:

1. Дар самти таъмини сатҳи баланди сифати таълим, устувор намудани мавқеи факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар бозори хизматрасонии таълимӣ ва илмӣ Тоҷикистон ва байналмилалӣ, иҷро намудани вазифаҳои зерин талаб карда мешавад:

- то оғози соли таҳсил омода намудани матни лексияҳо бо фарогирии мавзӯҳои мубрами соҳаҳои иқтисодӣ ва самти таҳассусии кафедра, саволномаҳои фаннӣ, саволномаҳои тестӣ, слайдҳо, дарсҳои аудио ва видеосабтӣ, нақшаҳо ва дастрас намудани нусхаи электронӣ ва ё ҷопии онҳо дар тамоми зинаҳои таҳсилот;
- баҳри таъмин намудани раванди таълим таҳия ва кор карда баромадани корҳои илмӣ, таълимӣ ва методии босифат;
- ворид намудани усулҳои фаъол ва технологияи муосир дар раванди таълим;
- таъмини иттилоотии таълимӣ;
- омода кардани китобҳои дарсӣ, воситаҳои таълимӣ ва дигар маводи таълимӣ оид ба тамоми фанҳои дар нақшаи таълимии ихтисосҳои амалкунандаи факултет пешбинишуда;
- пайваста омӯхтан ва истифодаи усулҳои умумэтирофшудаи таълим;
- ташкили онлайн лексияҳо бо иштироки устодони эътирофшудаи муассисаҳои бонуфузи таълимии хориҷи кишвар;
- омода намудани видео-дарсҳои таълимӣ ва таҷрибавӣ бо иштироки омӯзгорон ва донишҷӯёну магистрони факултет, баҳусус таълимоти фосилавии касбӣ;
- истифодаи босамари унсурҳои миллии ва байналмилалӣ дар раванди таълим;
- андешидани тадбирҳо дар самти риояи қатъии интизоми меҳнат дар раванди таълим аз ҷониби омӯзгорон;
- андешидани тадбирҳо ҷиҳати комилан аз байн бурдани дарсшиканӣ;
- пешгирӣ ва роҳ надодан ба ҳама гуна омилҳои худсарона даст доштан ба ивази беасос ва бемавриди дарсҳо;
- андешидани тадбирҳо бобати ташкили гуруҳҳои русӣ ва англисӣ дар зинаи магистратура;

2. Ташкил, муҷахҳаз сохтан ва мақсаднок истифода намудани синфхонаҳои нав дар раванди таълим

- омода кардан ва муҷахҳаз сохтани толори таълимии мубоҳисавӣ, семинарӣ, таҷрибавию конструкторӣ ва лоиҳасозӣ бо воситаҳои технологияи муосир;

- ташкили синфхонаи лингафонӣ ва дигар синфхонаҳои таълимии ихтисосӣ;

- муҷахҳаз сохтани синфхонаҳои таълимӣ ба воситаҳои техникаи муосир (компютер, микрофон, видеопроектор, тахтаҳои электронӣ, тахтаи ҳушманд (СМАРТ-доска) ва ғайра);

- таъсиси Маркази илмӣ-методӣ барои таҳия ва назорати корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва воситаҳои таълимӣ ба забони тоҷикӣ ва дар заминаи он таҳия ва нашри вожаномҳои иқтисодии соҳавӣ;

- муҷахҳаз намудани лабораторияи мубоҳисавӣ бо техникаҳои муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ;

- ташкил намудани китобхонаи электронӣ ва робитаи электронӣ бо донишҷӯёну магистрантҳо ва инчунин бо волидайнӣ онҳо;

3. Ворид намудани технологияи нави таълимии ҷавобгӯ ба талаботи стандарти байналмилалӣ сифати таълим.

- тақвият бахшидан ба низоми омода намудани мутахассисони сатҳи байналмилалӣ дар асоси барномаҳои фардӣ таълимӣ ва фарогирии доираи васеи донишҷӯёну магистрон;

- бо истифода аз усулҳои фаъоли омӯзиш баланд намудани ҳиссаи азхудкунии фанҳои таълимӣ аз ҷониби донишҷӯёну магистрон;

- риояи меъёрҳои баҳогузорӣ ба дониши донишҷӯёну магистрон дар раванди дарс;

- тақвият бахшидан ба истифодаи воситаҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ дар раванди дарсҳои лексионӣ ва амалӣ;

- таҳия ва ҷоп намудани воситаҳои нави таълимию методӣ барои амалӣ намудани барномаҳои таълимӣ.

- бознигарӣ ва аз нав таҳия намудани нақшаҳои таълимӣ тамоми зинаҳои таҳсилот;

- пешбинӣ намудани таҷрибаомӯзии истехсолӣ дар нақшаҳои таълимии тамоми зинаҳои таҳсилот;

- ҷори намудани ҳатти бесими озод ва роғони интернет барои омӯзгорон ва донишҷӯён;

Баҳри мукамал гардонидани чараёни таълим дар доираи модели таълимии бефосилаи касбӣ вобаста ба самти афзалиятноки рушди фаъолияти илмию таҳқиқотӣ ва инноватсионии факултети иқтисод ва идора:

1. Таъсис додани самтҳои нави оmodасозии кадрҳо ва тайёр намудани барномаҳои таълимии аҳамияти баргузорию визуализиш дарсҳо, ки ба талабот ва самти рушди афзалиятноки Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Тоҷикистон равона гардидаанд;

2. Такмил ва ташаккули зинаи таҳсилоти магистратура дар факултет;

3. Ташкили бозомӯзии мутахассисон дар соҳаҳои нав вобаста ба талаботи замон;

4. Бо дарназардошти инкишофи муносибатҳои ҷамъиятӣ, талаботи бозори меҳнат ва зарурияти омода намудани кадрҳои иқтисодчӣ-менечерҳо дар соҳаҳои калидии иқтисодиёт ва таъсиси ихтисосҳои нави таълимӣ;

5. Бо назардошти талаботи муосири рушди ҳаёти иқтисодии кишвар пешбинӣ намудани таъсиси марказҳои алоҳида дар назди факултети иқтисод ва идораи ДМТ аз қабилӣ: маркази омӯзиш ва таҳлили вазъи иқтисодиёти миллий (банақшагирӣ ва ояндабинӣ) бо истифода аз индикаторҳои асосӣ, маркази таълимии соҳибкорон ва маъмуриятчиёни креативӣ, иттиҳодияи хурди факултетии менечер ва маркетлогҳо дар масири қабули қарорҳои идоракунӣ ва таҳқиқу таҳияи хизматҳои маркетингӣ, ҷамъияти (гурӯҳи) саноатчиён-инноваторҳои касбӣ ва ғайраҳо.

6. Роҳандозӣ намудан ва амалӣ сохтани барномаҳои таълимӣ дар ҳамкорӣ бо иттиҳодияҳои касбӣ ва корфармоён;

7. Ташкили иттиҳодияи ҷамъиятии иқтисодчӣ-менечерҳо;

9. Мусоидат намудан ба боло бурдани фарҳанги хоҷагидорию идоракунии аҳолии Тоҷикистон тавассути ҷалб намудани омӯгорону донишҷӯён ба баромадҳои оммавӣ, ташвиқоту тарғиботи замонавӣ, шарҳу тавзеҳи қонунгузорӣ тавассути ВАО;

10. Дар иртибот ба талаботҳои тағйирёбандаи бозори меҳнат, инчунин бо мақсади таъмини рақобатпазири факултет дар сатҳи дохилӣ ва байналмилалӣ андешидани чораҳои мақсаднок баҳри густариши маҳорати созгории донишҷӯёну магистрон ва устодон.

11. Ташкил ва баргузор намудани озмунҳои «Кафедраи сол», «Омӯзгори беҳтарини факултет», «Донишҷуи сол» ва «Беҳтарин дастовардҳои фанӣ байни устодон, магистрантҳо ва донишҷӯён»-и факултети иқтисод ва идора;

Дар раванди боло бурдани сифати таълим ва сатҳи донишандӯзии донишҷӯёну магистрон истифода намудани усулҳои нави таълим мувофиқи мақсад мебошад. Ин усулҳо барои омода намудани иқтисодчӣ-менечерҳо дар иртибот ба талабот ва дархости бозори имрӯза кӯмак менамоянд. Мақсад аз истифодаи навгониҳо ин таҷдиди раванди таълим ҷиҳати омода намудани иқтисодчӣ-менечерҳои дорои донишҳои сатҳи баланди назариявӣ ва илмӣ, рақобатпазирии онҳо дар бозори меҳнат, муоширати баланди касбӣ, махсуб меёбад.

Усулҳои нави таълим бо назардошти ҷараён ва тамоюли рушди раванди таълим, аз қабيلي пайваста таҷдиди назар намудани маводҳои таълимӣ, мазмун ва мундариҷаи фанҳои тадрисшаванда, ворид намудани фанҳои нави таълимӣ, тавҷам намудани таълим ва тарбия, алоқаи ногуастани таълим ва шахсият, дар як замон ба роҳ мондани таълим ва ташаккули шахсият, ташаккули донишҳои иқтисодӣ ва арзишҳои ахлоқӣ ворид карда мешавад.

Ворид намудани усулҳои замонавии таълим амалӣ намудани чунин чораҳоро тақозо менамояд:

- мунтазам ташкил ва гузаронидани дарсҳои кушод аз ҷониби устодони пешбар ва собиқадори факултет баҳри намоиш додан ва омӯзонидани устодони ҷавон бо усулҳои беҳтарини таълим ва таҳассус;

- ба роҳ мондани низоми роҳнамоӣ ва додани машварат аз ҷониби профессорон ва олимони барҷастаи факултет ба омӯзгорони ҷавон дар самти ба нақшагирии машғулиятҳои дарсӣ, истифодаи усулҳои таълим, интиҳоб ва татбиқи технологияҳои муосир;

- мунтазам ташкил намудани ҷараёни иштироки мудирони кафедраҳо ва устодони собиқадор дар машғулиятҳои лексионӣ ва амалии омӯзгорони ҷавон, аз ҷумла ташкил намудани воридшавӣ ба дарсҳо дар доираи байни кафедраҳои ҳамҷавор;

- даъват намудани олимони маъруфи донишгоҳҳо ва муассисаҳои илмӣ, кормандони амалия барои гузаронидани машғулияти лексионӣ ва амалӣ марбут ба масъалаҳои мубрами таҳассусҳо, инчунин марбут ба масъалаҳои истифодаи усулҳои таълиму тадрис, равоншиносӣ, фарҳанг ва санъати суҳан, ахлоқи касбӣ ва ғайра;

- пайваста таҷдиди додани усулҳои замонавии омӯзиши раванди таълим;

- дар раванди таълим ворид намудани усулҳои интерактивии омӯзиш: тренингҳо, бозиҳо, усули Сукрот, формулаи МАМН (мавқеъ, асосноккунӣ, мисоловарӣ, натиҷа), ҳуҷуми ақлӣ, манбаи қарорҳо, кор бо гурӯҳҳои хурд, ҳалли масъала, пурсиши муттақобила ва ғ.

- истифодаи самараноки усулҳои маъмул ва интерактивии таълим;

- Таҷдиди низоми омода намудани иқтисодчӣ-менечерҳои касбӣ бо роҳи мақсаднок баргузор намудани машғулиятҳои назариявӣ ва амалӣ, истифодаи шакли усулҳои иловагӣ ва инфиродии боло бурдани сатҳу сифати таълим (дарсҳои факултативӣ, маҳфилҳои донишҷӯёну магистрон ва ғ.);

- таъсиси низоми кор бо донишчӯёну магистрони соҳибистеъдод тавассути ташкил намудани чорабиниҳо, озмунҳо, гурӯҳҳои омӯзиши фарохтари барномаҳои таълимӣ ва ҳавасманд намудани донишчӯёну магистрони соҳибистеъдод барои кор аз рӯи таҳассус пас аз хатми донишгоҳ, ҷалб намудани онҳо дар корҳои илмӣ;

- вусъат бахшидан ба низоми омӯзиши забонҳои хориҷӣ, васеъ намудани амалияи истифодаи забони хориҷӣ аз ҷониби донишчӯёну магистрон, махсусан дар самти татбиқи меъёр ва принципҳои иқтисодиёти бозорӣ;

- бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси ҳайати устодону кормандон дар самти усули истифодаи технологияи муосир ва воситаҳои муосири иттилоотӣ-коммуникатсионии раванди таълим;

- ташкил намудани семинарҳо, мизҳои муваффақ ва конференсиҳо марбут ба истифодаи усулҳои муосири таълим;

- ба роҳ мондани мониторинги доимии сифати таълим тавассути низоми ягонаи рейтингӣ давомот, ташкил намудани амалияи гузаронидани имтиҳонҳои мустақил, назорати сифати таълим тавассути гузаронидани пурсишномаҳо (анкета):

- ворид намудани воситаҳои иттилоотӣ-иртиботии таълим, ҷадвали дарсҳои электронӣ, низоми китобхонаи электронӣ, дар шабакаи Интернет ҷойгир намудани рисолаҳои дипломӣ, магистрӣ, номзадӣ ва докторӣ, нашрияҳои электронӣ ва ғ.

- пайваста ба роҳ мондани мутолиаи маводи нави илмӣ, таълимӣ, методӣ, рӯзнома, маҷалла, китобҳои бадеӣ, оммавӣ, илмӣ ва назариявӣ аз ҷониби омӯзгорону донишчӯёну магистрон;

- мусоидат ба инкишофи маҳорат ва малакаи хаттӣ ва нутқи шифоҳии омӯзгорон ва донишчӯёну магистрон;

IV. БАҲШИ ИЛМ

Таҳияи ва татбиқи корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва ҳамзамон ҷорӣ намудани натиҷаҳои он дар истеҳсолот яке аз самтҳои афзалиятноки рушди фаъолияти факултети иқтисод ва идора маҳсуб меёбад.

Корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ дар кафедраҳои таҳассусии факултет бо назардошти самти таҳассусии кафедра ва муҳимияти масъалаи таҳқиқшаванда таҳия гардида, рӯзмарра будани онҳо дар шароити такмили тақвиятёбии муносибатҳои иқтисоди бозорӣ анҷом дода мешаванд, ки дар нақшаи илмӣ-таҳқиқотии ҳар як кафедра вобаста ба самт, масоил ва мавзӯи муайян дар фаслҳои муайян тасдиқ таҳқиқ карда мешавад.

Ба ҳайси вазифаҳои асосии факултети иқтисод ва идора дар самти корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ инҳо ба шумор мераванд:

- мутобиқ намудани фаъолияти илмӣ устодон ва донишчӯёну магистрон ба талаботи илмӣ замони муосир;

- фароҳам овардани шароити мусоид баҳри анҷом додани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ;

- дар мувофиқа бо Раёсати Донишгоҳ андешидани тадбирҳои ҷиҳати дастгирии иловагии молиявии устодон барои эҷод намудани асарҳои илмӣ ва таълимӣ;

- баланд бардоштани самаранокии донишҳои илмӣ;

- густариши ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи илм;

- ташкил ва анҷом додани таҳқиқоти илмӣ бунёдӣ (заминавӣ);

- боло бурдани дараҷаи камолоти илмӣ-омӯзгорӣ ҳайати устодони факултет;

- тақвият додани одоби илмӣ;

- баланд бардоштани сатҳи донишафзунӣ асарҳои илмӣ;

- дуруст ба роҳ мондани қабули магистрон, унвончӯён ва докторони фалсафа Ph.D;

- таъсиси пойгоҳи электронӣ рисолаҳои илмӣ (диссертатсияҳо);

Ба сифати самтҳои афзалиятноки рушди илм дар факултети иқтисод ва идора баромад мекунад:

1. Боло бурдани сатҳи касбии ҳайати устодони факултет.

Ҳамчун шаклҳои бартаридошта дар боло бурдани сатҳи касбӣ баромад мекунад:

- бозомӯзӣ ва такмили таҷрибаомӯзии назариявӣ ва амалии устодони факултет дар муассисаҳои илмӣ-таълимии бонуфузи ватанӣ ва хориҷӣ;

- омӯзиши амалияи ташкилоту муассисаҳо, корхонаҳои истеҳсоли ва ғайриистеҳсоли, соҳаи хизматрасониҳои давлатӣ ва бахши хусусӣ, мақомотҳои иҷроияи ҳокимияти давлатӣ ва зерсохторҳои иқтисодии миллии мамлакат;

- андешидани чораҳо оид ба такмили минбаъдаи китобхонаи илмии факултет ва таъмин намудани он бо адабиёти навини илмии олимони ватанӣ ва хориҷӣ, нашрияҳои расмӣ мақомотҳои давлатию соҳавӣ, рӯзномаҳо ва дигар маҷаллаҳои бонуфузи илмӣ-назариявӣ соҳавӣ;

2. Боло бурдани нерӯи илмии кафедраҳои тахассусии факултети иқтисод ва идораи ДМТ.

- андешидани чораҳо баҳри саривақт омода ва дифоъ намудани рисолаҳо барои дарёфти унвони илмии доктор ва номзади илми иқтисодӣ. Ба мақсад мувофиқ аст, ки тавачҷуҳ ба омода намудани кадрҳои дараҷаи илмидошта дар риштаҳои, ки дар Тоҷикистон нодиранд, нигаронида шавад;

- иҷрои самараноки нақшаи корҳои илмӣ-таҳқиқотии кафедраҳои факултет барои солҳои 2021-2025 бо назардошти дастовардҳои навини илми муосир ва талаботи рӯзафзуни ҷомеа;

- ташаккул, инкишоф ва ҳавасмандагардонии мактабҳои илмии кафедраҳои тахассусии факултет. Дар ин самт тақвият бахшидан ба фаъолияти устодони факултет дар самти ширкат ва маъруза намудан дар конференсиҳои илмӣ-амалӣ ва илмӣ-назариявӣ сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ дошта. Дар сурати ширкат намудан дар чорабиниҳои илмӣ дар хориҷи кишвар устодони факултетро лозим аст, то мувофиқ будани мавзӯи чорабиниро бо мавзӯи таҳқиқоти илмии худ ва ё самти илмии рағбатдошта ба инобат гиранд;

- дар доираи самтҳои афзалиятноки корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ба нақша гирифтани ва баргузор намудани Форуми байналмилалии иқтисодчиён, конференсиҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, мизҳои мудаввар, семинарҳо, интернет-конференсиҳо, конференсиҳои фосилавӣ бо дигар муассисаҳои илмӣ ва таълимии ватанӣ ва хориҷӣ;

- ташкили ҳамоишҳои илмӣ ба хотири гирифтани устодони варзида, чехраҳои шинохта ва маъруфи ҷомеаи ҳуқуқшиносон;

- таъмини иштироки фаъолони устодон дар кори Шуроҳои диссертатсионӣ ва баромад намудан ба ҳайси муқарризи расмӣ рисолаҳо;

- ташкил ва ба роҳ монани ҷаласаҳои кафедраҳои марбута, ҷаласаҳои муштараки кафедраҳои ҳамҷавор мавриди муҳокимаи рисолаҳои илмӣ;

- тақвият бахшидан ба кори семинари илмӣ-назариявӣ муҳаққиқони ҷавони факултет;

- афзун гардонидани самаранокии корҳои илмӣ-таҳқиқотии устодону кормандони факултет аз нигоҳи мазмун, сифат ва шумора. Натиҷаҳои тадқиқотҳои илмии анҷомдодаи устодони факултет бояд дар таҳия ва нашри монографияҳо, фишурдаҳо, доктринаҳо, мақолаҳои илмӣ сурат гирифта натиҷаҳо, ҳулоса пешниҳодоти илман асосноккардашуда дар фаъолияти кории мақомотҳои дахлдор ва сохторҳои марбута ҷиҳати қабули қарорҳои идоравӣ ифода ёбанд. Тавачҷуҳи хоса ба нашр намудани мақолаҳои илмӣ дар нашрияҳои, ки шомили рӯйхати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти ҶТ ва Комиссияи Олии Аттестатсионии ФР мебошанд ва ба низоми ИРИИ (индекси иқтибоси илмии Россия) дохил карда шудаанд, дода шавад. Нашри маҷаллаи факултети иқтисод ва идора «Тоҷикистон: иқтисод ва идора» бо ҷалби муаллифони ватаниву хориҷӣ мукамал гардонидани шавад. Барои ба қайд гирифта шудани маҷаллаи «Тоҷикистон: иқтисод ва идора» ба сифати маҷаллаи таҷассумкунандаи натиҷаҳои таҳқиқотҳои илмӣ аз ҷониби Комиссияи Олии Аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тадбирҳо андешидани шавад.

- омода намудани кадрҳои илмӣ - омӯзгорӣ касбӣ дар низоми таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ. Дар ин самт бартарӣ ба тавсеа бахшидан ба самти

омода намудани унвончӯён ва докторантҳо дода шавад. Баҳри омода намудани кадрҳои баландихтисос бояд самтҳои илми кафедраҳои факултет таҷдиди назар карда шуда, мавзӯҳои рӯзмарра, замонавӣ ва фарогири дурнамои илмидошта муайян карда шавад;

- вусъат бахшидан ба анҷом додани таҳқиқотҳои илмӣ-амалӣ дар доираи бурсияҳо, созишномаҳои ҳамкорӣ ва дигар манбаҳои ғайрибучавӣ. Дар робита ба ин масъала зарур аст, ки мавзӯҳои афзалиятноки таҳқиқотӣ, соҳаҳои истифода (татбиқ) шудани натиҷаи онҳо муайян карда шуда, дар ин робита бо мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва идоракунии, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ташкилотҳои тиҷоратӣ, институтҳои молиявӣ, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва байналмилалӣ ҳамкориҳои судманд роҳандозӣ карда шавад.

- дар ҳамбастагӣ бо Вазорати маориф ва илми ҚТ ва Маркази барномаҳои байналмилалӣ назди Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба аспирантура, докторантура ва постдокторантура (доктор ҳабилтарес) мақсаднок сафарбар намудани устодону кормандони факултет дар риштаҳои нодири ниёзманд.

- ба зинаи таҳсилоти магистратура таваччуҳи бештар зоҳир карда шуда, дар ин замина барои таёр намудани кадрҳои баландихтисоси илмӣ шароити мусоид фароҳам оварда шавад.

- тайёр намудани кадрҳои илмӣ тавассути докторантураи Ph.D ҷоннок карда шуда, ҷалби докторанти Ph.D бо дарназардошти риояи Низомномаи тайёр кардани кадрҳои илмӣ-омӯзгорӣ дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба роҳ монда шавад. Ба мақсад мувофиқ аст, ки докторантони Ph.D аз ҳисоби хатмкунандагони фаъоли факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, ки бо баҳои хубу аъло таҳсил намудаанд, забони давлатӣ ва хориҷиро хуб медонанд, маҳорати баланди таҳсил ва анҷомдиҳии корҳои илмӣ-таҳқиқотиро доранд, ҷалб карда шаванд. Докторантони Ph.D-ро зарур аст, ки дар мавзӯҳои афзалиятнок ва арзишманде, ки барои рушди инкишофи соҳаҳои алоҳидаи хоҷагии халқи кишвар созгоранд, таҳқиқотҳои илмӣ анҷом диҳанд.

- кафедраҳои таҳассусӣ омода намудани кадрҳои илмӣ-соҳавиро тавассути институти унвончӯӣ зери назорати ҷиддӣ қарор дода, ба ҳайси унвончӯӣ шахсони болаёқат, донишманд, тафаккури илмӣ-интиқодӣ доштаро ҷалб намоянд. Унвончӯён вазифадоранд, ки дар мавзӯҳои рӯзмарраи афзалиятноки иқтисодиёт таҳқиқоти илмӣ анҷом диҳанд.

- устодони соҳибтаҷриба ва соҳибмактаб (профессорон ва дотсентон) метавонанд маҳфилҳои илми инфиродии худро таъсис дода, ба ин васила доираи муайяни донишҷӯёну магистронро ба таҳқиқи мавзӯҳои алоҳидаи илмӣ ҷалб намоянд.

- тақвият бахшидан ба рушди алоқаҳои илмҳои иқтисодӣ ва идоракунии, фаъолони истифода намудани донишҳои байнисоҳавӣ дар таҳсилоти иқтисодӣ бо ба инобат гирифтани дурнамои ташаккули фанҳои илми байнисоҳавӣ (муоширати касбӣ, менечменти хештаншиносӣ, иқтисодиёти сабз, геоиқтисодиёт, глобализатсияи муносибатҳои иқтисодӣ);

- рӯнамоии асарҳои илми тозанаشر;

3. Омода намудани донишҷӯёну магистрон барои анҷом додани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ.

3.1. Яке аз самтҳои корҳои илмӣ-таҳқиқотии факултетро таъсис ва фаъолияти ҷамъияти илми донишҷӯёну магистрон ва маҳфилҳои илми назди кафедраҳо ташкил медиҳад. Дар маҷмӯъ ҷамъияти илми донишҷӯёну магистрон фаъолияти маҳфилҳои илми назди кафедраҳоро муттаҳид менамояд. Ба мақсад мувофиқ аст, ки хело бармаҳал ҳанӯз аз овони донишҷӯӣ донишҷӯёну магистрон дар рӯҳияи анҷом додани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ тарбия карда шаванд. Ба ин хотир онҳо метавонанд фаъолияти худро дар ин ва ё он маҳфилҳои илми назди кафедраҳо ба роҳ монанд. Донишҷӯёну магистрон имкон доранд, ки таҳти роҳбарӣ ва машварати роҳбарони илми хеш аз ҳисоби устодони соҳибтаҷриба ва унвони илмидошта ба таҳқиқу баррасии мавзӯҳои рӯзмарраи илми иқтисодиёт ва идора даст зада, дар иртибот ба ин масъала корҳои

курсӣ, рефератҳо, маърузаҳои илмӣ, корҳои озмунӣ, рисолаҳои хатмкунӣ, магистрӣ ва рисолаҳои дипломӣ таҳия намоянд.

Садорати факултет ва кафедраи тахассусӣ қобилияту истеъдоди донишҷӯёну магистронро ба инобат гирифта, бо назардошти имконоти мавҷуда метавонанд онҳоро барои анҷом додани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ бо роҳи магистратура, унвонҷуӣ ва докторанти Ph.D ҷалб намоянд.

Фаро гирифтани донишҷӯёну магистрон ба корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ аз чунин вазифаҳо иборат мебошад:

- 1) ҳамгирии равандҳои илмӣ, таълимӣ ва тарбиявӣ;
- 2) ташаккули малакаҳои фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ дар ниҳоди донишҷӯёну магистрон;
- 3) шиносии донишҷӯёну магистрон бо методологияи илмии муосир;
- 4) ташаккули малакаҳои кор бо адабиёти илмӣ;
- 5) ҷалби донишҷӯёну магистрон ба корҳои илми таҳқиқотии факултет;

3.2. Дар раванди таълим истифода намудани технологияҳои муосири таълимӣ бо мақсади ташаккулёбии малакаҳои ибтидоии мустақилона ташкил ва анҷом додани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ. Дар робита ба ин, истифодаи шаклҳои зерини омӯзишӣ бо унсурҳои зерини таҳқиқоти илмӣ ба роҳ монда мешавад:

- гузаронидани семинарҳои илмӣ-методӣ дар заминаи кафедраҳои факултет, роҳнамоии донишҷӯёни барои аъзо шудан ба Китобхонаи миллӣ бо мақсади ташаккул бахшидан ба малакаи кор бо адабиёти илмӣ, базаи маълумот, номгӯи (каталогҳои) библиографӣ ва аз худ намудани усулҳои тайёр ва навиштани маърузаҳои илмӣ, корҳои курсӣ, рисолаҳои хатмкунӣ, магистрӣ ва рисолаҳои дипломӣ ва ғайра;

- таъсиси маҷаллаи илмӣ барои нашри мақолаҳои магистрҳо.

- гузаронидани коллоквиумҳо (семинарҳо) роҷеъ ба шарҳи адабиёти илмии ба мавзӯҳои гуногун ва қисматҳои фанни таълимӣ алоқамандбуда;

- додани машварат оид ба иҷро намудани рефератҳо, корҳои курсӣ, рисолаҳои хатмкунӣ, магистрӣ ва рисолаҳои дипломӣ;

- гузаронидани конференси илмӣ-амалӣ барои донишҷӯёну магистрон дар интиҳои соли таҳсил;

- андешидани тадбирҳо чихати мутолиаи маводи нави илмӣ, таълимию методӣ, рӯзнома, маҷалла, китобҳои бадеӣ, илмӣ барои рушди ҷаҳонбинии донишҷӯёну магистрантон;

3.3. Корҳои илмӣ-таҳқиқотии донишҷӯёну магистрон, ки раванди таълим ва тадрисро мукамал менамояд:

- мусоидат намудан ба маҳфилҳои илмии донишҷӯёну магистрони назди кафедраҳои тахассусии факултет;

- ҷоннок ва ҳамоҳангсозии Ҷамъияти илмии донишҷӯёну магистрони факултет. Самти асосии фаъолияти Ҷамъияти илмии донишҷӯёну магистрон бояд чунин бошад: иштирок дар ташкил ва гузаронидани конференсҳои илмӣ-амалӣ, мизҳои мудаввар, озмунҳои корҳои илмии донишҷӯёну магистрон, ҷалби донишҷӯёну магистрон барои ширкат дар конференсҳо ва олимпиадаҳои сатҳҳои гуногун;

- тайёр намудани донишҷӯёну магистрони факултети иқтисод ва идора ба олимпиадаҳои байналмилалӣ;

- таъсиси дастаи олимپии донишҷӯёни факултет чихати иштироки онҳо дар олимпиадаҳо, барномаҳои телевизион радио ва дигар чорабиниҳои давлативу ҷамъиятӣ;

- нашри беҳтарин мақолаҳои илмии донишҷӯёну магистрон дар маҷаллаҳои илмии факултет ва донишгоҳ;

- иштироки донишҷӯёну магистрон дар конференсҳои илмӣ, интернет конференсҳо, олимпиадаҳо ва озмунҳо;

- ташкил ва гузаронидани конференси илмӣ-амалии солонаи донишҷӯёну магистрон ва олимони ҷавони факултет (ҳафтаи илм);

- гузаронидани озмуни «Донишҷӯи беҳтарин» аз рӯи натиҷаҳои иштироки донишҷӯёну магистрон дар фаъолияти илмии факултети иқтисод ва идора (ҳар сол як маротиба)

- муайян намудани донишҷӯёни лаёқатманд ва дастгирии донишҷӯёне, ки кӯшиши идомаи таҳсил дар магистратура доранд, мусоидат ба донишҷӯёну магистрон дар интихоби масоили таҳқиқоти рисолаи оянда ва интихоби маводи таҳқиқотӣ;

- таъсис додани маҳзани маълумот дар кафедраҳои таҳассусии факултет бо мақсади расонидани ёриҳои илмӣ-методӣ барои корҳои илмӣ-таҳқиқотии донишҷӯёну магистрон;

- ҷойгир намудани маводҳои иттилоотӣ оид ба ҷорабиниҳои илмӣ-таҳқиқотии донишҷӯёну магистрон дар ВАО ва соҳаи факултети иқтисод ва идора;

- ташкили корти ягонаи донишҷӯ бобати ворид шудан ба факултет, китобхона, китобхонаи электронӣ, толори имтиҳонӣ ва истифодаи он барои пойгоҳи ягонаи маълумоти донишҷӯён.

V. БАҲШИ ТАРБИЯ

Дар баробари тадрису корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ факултети иқтисод ва идора ба тарбияи донишҷӯёну магистрон таъкиди бештар зоҳир намуда, вобаста ба дастури супориш, қарорҳои соҳаи маориф ва илми мамлакат инчунин раёсати донишгоҳ ҷорабиниҳои тарбиявии факултетро тарҳрезӣ намуда, баъди тасдиқи расмӣ мунтазам амалӣ менамояд.

Мутобиқ ба ин ғояҳо тарбияи донишҷӯёну магистрон тавассути ҷораҳои тарбиявии мақсадноки идоравӣ, ахлоқӣ ва маънавӣ ба амал бароварда мешавад. Низомии тарбия дар ҳамбастагӣ бо тарбияи касбӣ, ахлоқӣ, сиёсӣ, меҳнатӣ ва маънавӣ бунёд меёбад. Амалишавии низомии тарбия ҷалб гардидани анъанаҳои фарҳангӣ-тамадунӣ, мероси маънавӣ, анъанаҳои сиёсӣ-ҳуқуқиро тақозо менамояд. Корҳои тарбиявӣ миёни донишҷӯёну магистрон пайваستا, мутассил ва муназзам ба роҳ монда мешавад. Тарбияи донишҷӯёну магистрон метавонад пас аз хатми донишгоҳ роҳандозӣ карда шавад ва ба ин мақсад ҳатмкунандагони факултети иқтисод ва идора дар ҷараёни иҷроии вазифаҳои хизматӣ дар ташаккул ва густариши фарҳанги идоракунии соҳаҳои мухталифи мамлакат метавонанд саҳмгузор бошанд.

Ба сифати ҷораҳо ва самтҳои афзалиятноки фаъолияти тарбиявӣ баромад менамоянд:

- тарбияи донишҷӯ дар рӯҳияи ватандӯстӣ, ҳувияти миллӣ ва худшиносии миллӣ, муқаддас донишҷӯёни тамомияти арзӣ ва яқпорчагии Тоҷикистон;

- риоя намудани қоидаҳои тартиботи дохилии донишгоҳ ва қоидаҳои донишҷӯӣ;

- аз истифодаи телефонҳои мобилӣ дар бино, саҳни донишгоҳ ва ҷараёни дарсҳо қатъиян худдорӣ намудан;

- тарбияи донишҷӯёну магистрон дар рӯҳияи иҷроии бемайлоии Дастурамали сару лисбосҳои намунавии донишҷӯёну магистрони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ;

- фаъолияти сарпарастони гуруҳҳои академӣ бо назардошти самтҳои афзалиятноки вусъат додани корҳои тарбиявӣ миёни донишҷӯёну магистрон ҷоннок карда шавад. Дар ин росто ба мақсад мувофиқ донишҷӯёни мешавад, ки сарпарастони гуруҳҳои академӣ оид ба тамоми паҳлуҳои фаъолияти донишҷӯёну магистрон соҳибиттилоъ буда, пайваستا аз аҳволи онҳо бохабар бошанд;

- ба роҳ мондани дарсҳои кураторӣ ба мавзӯҳои рӯзмарраи ҳаёти тарбиявӣ;

- ба роҳ мондани ҳамкории судманди корӣ бо волидайнӣ донишҷӯёну магистрон дар партави иҷроии талаботҳои қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд»;

- ҷалби падару модари донишҷӯёну магистрон дар самти азхудкунии дарсҳо, рафтор ва одоби муоширати донишҷӯ ва дар баланд бардоштани сифат ва сатҳи донишҷӯёну магистрон;

- андешидани ҷораҳои муассир дар самти таъмини иштироки донишҷӯёну магистрон ба дарсҳо;

- тарбияи донишҷӯёну магистрон дар рӯҳияи муносибати оштинопазир бо равияҳои сиёсӣ-диниӣ хусусияти ифротгароӣ ва радикалидошта, раҳой бахшидани донишҷӯ аз хурофот ва таассуб;

- вусъат додани корҳои фаҳмондадиҳӣ оид ба масъалаҳои саривақт ҳозир шудан ба дарс, бо автомобилҳои шахсӣ ҳозир нашудан ба Донишгоҳ; ҳозир шудан ба донишгоҳ бо ҷузвдон, китобу дафтар ва дигар лавозимоти таълимӣ, риоя намудани қоидаҳои тартиботи дохилии хобгоҳ, худдорӣ намудан аз кашидани носу сигор, нӯшоқиҳои спиртӣ, маводи мадҳушкунанда, офтобпараст, сақич дар ҳудуди донишгоҳ ва хобгоҳҳо;

- риоя намудани талаботҳои шартномаи бо Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба имзо расонидаи дутарафа ва сетарафа;

- вусъат бахшидан ба иштироки фаъолони донишҷӯёну магистрон дар конференсияҳои минтақавӣ, байналхалқӣ ва дар курсҳои бозомӯзӣ;

- мунтазам бохабар шудан аз шароити зисту зиндагонии донишҷӯ дар хобгоҳ;

- ташаққули маданияти баланди ахлоқии донишҷӯён;

- ташвиқ намудани тарзи ҳаёти солим, ҷалби донишҷӯёну магистрон ҷиҳати иштирок ба ҷорабиниҳои оммавии тарбияи ҷисмонӣ ва варзишӣ;

- ташкил намудани вохуриҳо бо мутахассисони касбу кори гуногун, кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ҷеҳраҳои шинохтаи илми кишвар, хатмкунандагони факултет;

- тарбияи донишҷӯёну магистрон дар рӯҳияи муносибати некбинона бо хонаҳои қудакони бесарпараст ва маъҷуб, муассисаҳои пӯшидаи бачагона;

- мусоидат намудан ба ташрифи донишҷӯёну магистрон ба театрҳо, осорхонаҳо, намоишгоҳҳо;

- мусоидат намудан ба баргузориҳои ҷорабиниҳои фарҳангӣ, адабӣ бо ҷалби адибон ва аҳли зиё;

- таъмини иштироки фаъолони донишҷӯён дар муҳимтарин ҷорабиниҳои ҳаёти фарҳангии кишвар ва роҳпаймоҳои осоишта вобаста ба таҷлили муҳимтарин ҷашнвораҳои миллий;

- вусъат додани корҳои фаҳмондадиҳӣ ва тарғиботӣ оид ба нашриҳои илмӣ, таълимӣ ва кор дар китобхона, маҳзани китобҳо ва ғ.;

- ҷалб намудани донишҷӯёну магистрони боистеъдод ба намудҳо ва жанрҳои гуногуни санъати мусиқӣ, маданӣ ва варзишӣ;

- ба роҳ мондани маҳфили зеҳнии донишҷӯёну магистрон;

- тарбия намудани донишҷӯ дар хусуси муносибати эҳтиёткорона бо моликияти давлатӣ, донишгоҳӣ дар хобгоҳ;

- тарбияи завқи эстетикӣ донишҷӯёну магистрон;

- гузаронидани корҳои профилактикӣ ва фаҳмондадиҳӣ дар хусуси пешгирии касалиҳои зуҳравӣ ва СПИД;

- гузаронидани корҳои профилактикӣ ва фаҳмондадиҳӣ марбут ба пешгирӣ кардани омилҳои сар задани зуҳуроти номатлуб, аз қабили нашъамандӣ, майпарастӣ, маҳалгароӣ, ҷиноятҳои коррупсионӣ, террористиву экстремистӣ ва ҷинояткорӣ дар байни ҷавонон;

- ташаққули маърифати маънавию сиёсӣ ва тарбияи ватандӯстии донишҷӯёну магистрон;

- дастгирии ташаббусҳои донишҷӯёну магистрон оид ба татбиқи самараноки сиёсати давлатии ҷавонон;

- эҳтиром ба арзишҳои умумибашариву ватанӣ, ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон,

- густариши таҳаммулпазирӣ дар низоми донишҷӯ;

- мусоидат намудан ба ҷалби донишҷӯёну магистрон ҷиҳати пешбурди фаъолияти тарбиявии онҳо бо роҳи таъсис додани созмонҳои ҷамъиятӣ (Созмони ҷавонон, иттифоқи касаба ва дигар гуруҳҳои ташаббускор).

VI. БАХШИ ҲАМКОРИҶО ВА РОБИТАҶОИ БЕРУНА

Факултети иқтисод ва идораи ДМТ фаъолияти худро дар асоси ба роҳ мондани ҳамкориҳои муфид ва мутақобилан судманди дучониба бо мақомоти ҳокимияти давлатӣ, аз ҷумла бо сохторҳои соҳавӣ ва зерсохторҳои тобей онҳо, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, корхонаҳои истеҳсолию ғайриистеҳсолӣ, ширкат ё муассисаҳои хизматрасон ва дигар институтҳои ҷомеаи шахрвандӣ амалӣ менамояд.

Ҳамзамон факултет ва кафедраҳои таҳассусии онро ба мақсад мувофиқ аст, ки дар мувофиқа бо Раёсати Донишгоҳ ҳамкориро бо дигар марказҳои илмӣ-таҳқиқотии кишвар, Академияи миллии илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, муассисаҳои таҳсилоти олии факултетҳои марбута ва кафедраҳои умумидонишгоҳӣ оид ба масъалаҳои мавриди назар ба роҳ монанд.

Масъалаи вусъати ҳамкориҳои беруна бо марказҳои бунуфузи ватанӣ ва хориҷӣ дар маркази тавачҷуҳи ҳамешагии факултет қарор дошта, бо назардошти дурнамо тавсеаи робитаҳои беруна дар самтҳои зерин роҳандозӣ карда мешавад:

- ба имзо расонидани шартномаҳои дучониба бо сохторҳои соҳавӣ, ширкатҳои ватанию хориҷӣ ва инчунин мақомотҳои иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, дар масъалаи ба қор таъмин намудани муттаҳассисони ҷавон ва ҷалби донишҷӯёну магистрон ба таҷрибаомӯзии таълимӣ, истеҳсолӣ ва пеш аз дипломӣ;

- мусоидат намудан ба тақмили бозомӯзии омӯзгорону донишҷӯёну магистрон дар муассисаҳои бонуфузи илмӣ-таълимии ватанӣ ва хориҷи кишвар;

- тақвият бахшидан ба ҳамкориҳои байнифакултетӣ ва байнидонишгоҳӣ дар соҳаи таълимоти иқтисодчӣ-менечерҳо ва омода намудани кадрҳои баландихтисоси илмӣ дар муассисаҳои таълимӣ ва илмии хориҷи кишвар, аз ҷумла бо давлатҳои узви Иттиҳоди давлатҳои муштаракулманофез, Созмони ҳамкориҳои Шанхай, Созмони умумичаҳонии Савдо, Созмони умумичаҳонии озуқа ва кишоварзӣ;

- вусъат додани ҳамкорҳои дучониба миёни олимони иқтисоддонон ва менечерон бо ҳамкорони хориҷии онҳо;

- тақвияти ҳамкорӣ бо созмонҳои байналмилалӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ, дарёфти грантҳо ва бурсияҳо чиҳати пешбурди фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ ва таълимӣ-методӣ.

- бо мақсади дастрасии иттилоот ба аҳоли, мақомоти давлатӣ, донишҷӯён, волидайн ва намояндагони қонунии онҳо, намояндагони васоити ахбори омма ва дигар институтҳои ҷомеаи шахрвандӣ оид ба паҳлӯҳои гуногуни ҳаёти таълимӣ, тарбиявӣ ва илмии факултет, бознигарӣ ва ҷоннок намудани фаъолияти сомона ва суроғи электроники факултет дар шабакаи ҷаҳонии ИНТЕРНЕТ.

VII. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Амали Барномаи рушди факултети иқтисод ва идораи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон барои солҳои 2026-2030 нисбат ба омӯзгорон, кормандон, ҳамкорон, фаъолияти омӯзгорӣ дар шакли соатбайъдоштаи факултет ва омӯзгорони дигар факултету кафедраҳои таҳассусӣ ва умумидонишгоҳии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, ки аз рӯи нақшаҳои таълимии амалкунанда тадриси фанҳои мушаххасро амалӣ менамоянд, паҳн мегардад.

1. Имконияти ба Барнома тағйирот ворид намудан дар асоси қарори мусбии Шурои олимони факултет имконпазир мегардад.

2. Вазъи иҷрои Барнома аз ҷониби гуруҳҳои корӣ, муовинони декан ва роҳбарони сохторҳои марбутатаи факултет, мудирони кафедраҳо мавриди омӯзиш ва назорати доимӣ қарор дода шуда, аз натиҷаи он ба Шурои олимони факултет ба таври фаслӣ (даврий-ҳисоботҳои солона) гузориш пешниҳод менамоянд.